

Sygn. akt III UK 63/15

POSTANOWIENIE

Dnia 19 listopada 2015 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z odwołania R. D.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Opolu

o przyznanie emerytury,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Spraw Publicznych w dniu 19 listopada 2015 r.,

na skutek skargi kasacyjnej odwołującego się od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie

z dnia 18 listopada 2014 r., sygn. akt III AUa 205/14,

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Apelacyjny – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Szczecinie wyrokiem z dnia 18 listopada 2014 r. zmienił zaskarżony apelacją Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddziału w Opolu wyrok Sądu Okręgowego w Gorzowie Wielkopolskim z dnia 23 stycznia 2014 r. i oddalił odwołanie wniesione przez ubezpieczonego R. D. od decyzji organu rentowego z dnia 23 sierpnia 2013 r., odmawiającej przyznania ubezpieczonemu prawa do emerytury z tytułu pracy w warunkach szczególnych.

Ubezpieczony R. D. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Apelacyjnego w Szczecinie z dnia 18 listopada 2014 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest art. 184 ustawy z ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu

Ubezpieczeń Społecznych oraz § 2 i § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze.

W opinii skarżącego, jego kasacyjna zasługuje na przyjęcie do rozpoznania, ponieważ jest oczywiście uzasadniona.

Zasadny, jego zdaniem, jest wysunięty w *petitum* skargi kasacyjnej zarzut błędnej wykładni i niewłaściwego zastosowania art. 184 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń oraz § 2 i § 4 Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przez nieprzyznanie wnioskodawcy prawa do wcześniejszej emerytury z tytułu pracy w szczególnych warunkach, w sytuacji gdy z przedstawionych przez wnioskodawcę świadectw pracy i dokumentów z okresów zatrudnienia, obejmujących ponad 27 lat wynika, że wnioskodawca pracował jako cieśla na różnych budowach, a nazwa stanowiska pracy zawarta w świadectwie pracy nie ma decydującego znaczenia dla uznania danej pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach.

Sąd Najwyższy zważył co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę

sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPiUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNAPiUS 2003 nr 18, poz. 437), jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963r, II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wywodu prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Oceniając sformułowany przez skarżącego wniosek o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do merytorycznego rozpoznania, Sąd Najwyższy stwierdza przede wszystkim, że wniosek ten nie został należycie uzasadniony. Zgodnie z art. 398⁴ § 1 pkt 2 i § 2 k.p.c. konstrukcyjnymi wymogami skargi kasacyjnej są między innymi: przytoczenie podstaw kasacyjnych i ich uzasadnienie (art. 398⁴ § 1 pkt 2) oraz złożenie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania i jego uzasadnienie (art. 398⁴ § 2 k.p.c.). Jak wielokrotnie wskazywał Sąd Najwyższy, oba te wymagania zostały przez ustawodawcę wyodrębnione świadomie, gdyż służą innym celom i inny jest ich charakter. Nie można zatem traktować ich zamiennie ani uzupełniając. Oznacza to, że nawet jeżeli podstawy lub argumenty uzasadnienia wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania są częściowo zbieżne z podstawami kasacyjnymi i ich uzasadnieniem, skarżący musi zawrzeć w skardze kasacyjnej dwa odrębne wywody prawne: jeden nawiązujący do art. 398³ § 1 k.p.c. i określający podstawy kasacyjne oraz ich uzasadnienie oraz drugi zawierający uzasadnienie wniosku o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania, nawiązujący do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Przedmiotowa skarga nie zawiera odrębnego uzasadnienia wniosku o przyjęcie jej do rozpoznania, poprzestając w tym zakresie na powtórzeniu (*in extenso*) wyłącznie zarzutu kasacyjnego, co oznacza, że nie została skonstruowana w sposób poprawny i już choćby z tej przyczyny nie zasługuje na poddanie jej merytorycznej ocenie w postępowaniu kasacyjnym, ponieważ Sąd Najwyższy na etapie przedsądu nie może domyślać się, poszukując w tym celu argumentacji zawartej w uzasadnieniu podstaw zaskarżenia, w czym skarżący upatruje kwalifikowanej postaci naruszenia prawa, które wskazywałoby na oczywistą zasadność skargi.

Niezależnie od tego należy zauważyć, że rozważania mające wykazać oczywistą zasadność skargi, koncentrujące się na kwestionowaniu przyjętego przez Sąd drugiej instancji charakteru pracy wykonywanej przez skarżącego w spornym okresie, w istocie stanowią próbę podważenia dokonanych przez ten Sąd ustaleń faktycznych i przeprowadzonej oceny materiału dowodowego. Powoływanie się na błąd w ustaleniach faktycznych oraz przeprowadzonej ocenie dowodów nie może być jednak podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), skoro ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*, a Sąd

Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co oznacza, że w przypadku poddania skargi merytorycznej ocenie i tak sformułowane w tym zakresie zarzuty musiałby pominąć.

Sąd Najwyższy zauważa równocześnie, że nazwa stanowiska pracy zawarta w świadectwie pracy rzeczywiście nie ma decydującego znaczenia dla uznania danej pracy za wykonywaną w szczególnych warunkach, a kluczowe znaczenie ma faktyczny zakres czynności wykonywanych przez pracownika. Jednakże, jak ustalił Sąd Apelacyjny, z zebranego w sprawie materiału dowodowego nie wynika, aby ubezpieczony wykonywał pracę w szczególnych warunkach przez co najmniej 15 lat - stale i w pełnym wymiarze czasu pracy. W świadectwach pracy wskazywano z kolei stanowisko cieśli, zaś ubezpieczony nie posiada świadectw pracy w szczególnych warunkach. Z zeznań świadków wynika, że ubezpieczony zajmował się głównie wykonywaniem szalunków - przeważnie drewnianych form, zalewanych następnie betonem, niekiedy dokładał zbrojenie. Nie pracował ponadto cały czas na wysokości, a roboty zaczynały się najczęściej od powierzchni ziemi. Ten sam zakres prac wskazał ubezpieczony w odniesieniu do wszystkich okresów zatrudnienia. Oznacza to, że nie została spełniona zasadnicza przesłanka określona w rozporządzeniu z 7 lutego 1983 r. (§ 2 ust. 1), to jest że praca na tak określonym stanowisku, związanym ze szkodliwymi dla zdrowia czynnikami, była wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Sąd Najwyższy stwierdza ponadto, że z ustaleń faktycznych dokonanych przez Sąd drugiej instancji wynikało też, że w jednym ze świadectw pracy, wykonywanej przez ubezpieczonego w „E.” w latach 1979-1983, wskazano stanowisko „cieśli budowlanego” i stwierdzono, że jest to „stanowisko robotnicze wymienione w taryfikatorze prac budowlanych, o którym mowa w poz. 1 działu III wykazu C załącznika do rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r.”. Sąd Najwyższy przypomina w związku z tym, że praca wykonywana na stanowiskach wymienionych w nieobowiązującym już od dnia 7 czerwca 1996 r. wykazie C nigdy nie uprawniała do nabycia prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym,

lecz uprawniała osoby nabywające prawo do emerytury w wieku powszechnym jedynie do odpowiedniego dodatku do emerytury.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, iż skarżący nie wykazał potrzeby rozpoznania jego skargi kasacyjnej. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji.